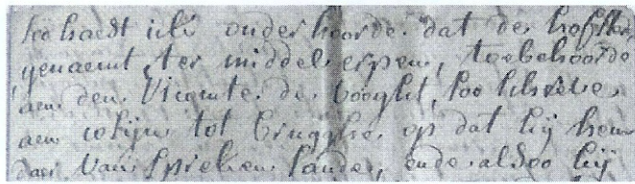

EEN 18de EEUWSE VERKOOPSOVEREENKOMST VAN HET HOF TER MIDDELERPEN UIT WOUBRECHTEGEM

Inleiding

Onlangs werd op een internet-veiling een 18de-eeuws document aangeboden uit Woubrechtgem. We konden dit handschrift aankopen bij een verkoper uit Brugge⁽¹⁾ en kwamen tot interessante vaststellingen.

Uitsnede uit het 18de-eeuwse document met de vermelding "ter middelerpen"

Het document, op datum van 19 augustus 1762, bestaat uit één folio. Het beschrijft de verkoopsovereenkomst van het Hof ter Middelerpen te Woubrechtgem tussen burggraaf Pieter de Vooght uit Brugge (verkoper) en Antonius Ludovicus de Waepenaert uit Aalst (koper). Verder worden in dit document een paar opmerkingen en juridische toelichtingen geformuleerd die bij deze verkoop van toepassing kunnen zijn.

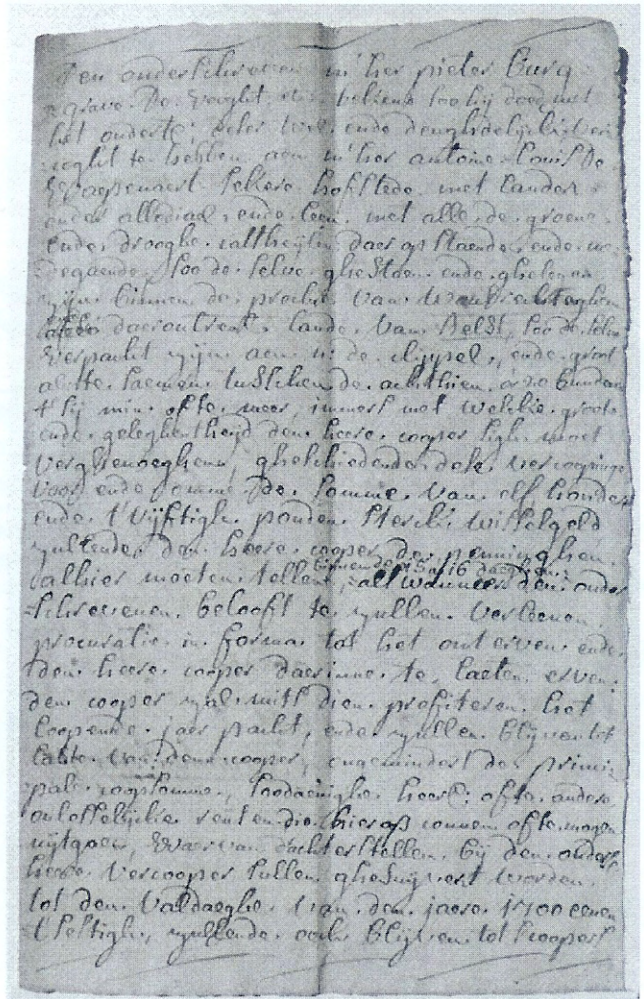
De verkoopsovereenkomst

De overeenkomst, geschreven op geschept papier, is in het Nederlands gesteld en omvat de eerste twee pagina's van het handschrift. De akte is ondertekend door burggraaf Pieter de Vooght.

Den onderschrevenen m'her Pieter burggrave De Vooght, etc.: bekend soo hij doet met het onderst(aende): deser wel, ende deughdelijck vergocht te hebben aan m'her antoine louis De Waepenaert, sekere hofstede met landen onder allodiael ende leen met alle de groene ende drooghe catteijlen daer op staende ende medegaende soo de selve ghestaen ende ghelegen zijn binnen de prochie van Woubrechtgem ende daerontrent, lande van Aelst, soo de selve verpacht zijn aen n: de Clippel ende groot al te samen tusschen de achthien a 20 bunderen t'sij min ofte meer, immers met welcke groote ende gelegenheijd den heere cooper sijn moet verghenoeghen, gheschiedende deze vercoopinge voor ende omme de somme van elf hondert ende t'vijftigh ponden sterck wisselgeld, zullende den heere cooper de penninghen alhier moeten tellen binnen de 15 a 16 daghen als wanneer den onderschreven belooft te zullen verleenē procuratie in forma tot het onterven en de heere cooper daerinne te laten erven. Den cooper zal mits dien profiteren het loopende jaer pacht ende zullen blijven tot laste van den cooper, ongeminert de principale coopsomme, soodaenigh heerl(ijcke) ofte andere onlosselijke renten die hier op connen ofte mogen uijtgaen, waervan d'achterstellen bij den onderschreven heer vercooper sullen ghesuijvert worden tot den valdaeghe van den jaere 1700 eenen t'sestig. Zullende oock blijven tot s' koopers laste de

onkosten van erven ende onterven, thiende, 20ste ofte soodaenige andere penninghen daer dese hofstede met parteyen van lande zaude connen subject zijn, ende aenghesien den onder(scheven) heere vercooper ten regarde van de parteyen leen het consent van hoir feodaal niet en presteert, soo zal uijt deze coopsomme aengeleijd worden op den lande van Aelst eene rente ter weirde deser leenen, te dienen tot guarant voor den heere cooper in cas hier naemaels hier op ten regaerde van de parteyen leenten eenighe difficulteijd zaude connen voorvallen, maeckende den heere vercooper sijn sterck nopende het consent van sijne vrouwe gheselnede voor soo veele noodigh te besorgen, immers dat de selve sijne vrouwe gheselnede de procuratie van ontervenisse zal mede teekenen debita forma. Verbindende in alle het voorschreven sijnen persoon ende goederen als naer rechte. Actum in Brugghe desen 19en augusti 1700 tweeën t'sestig.

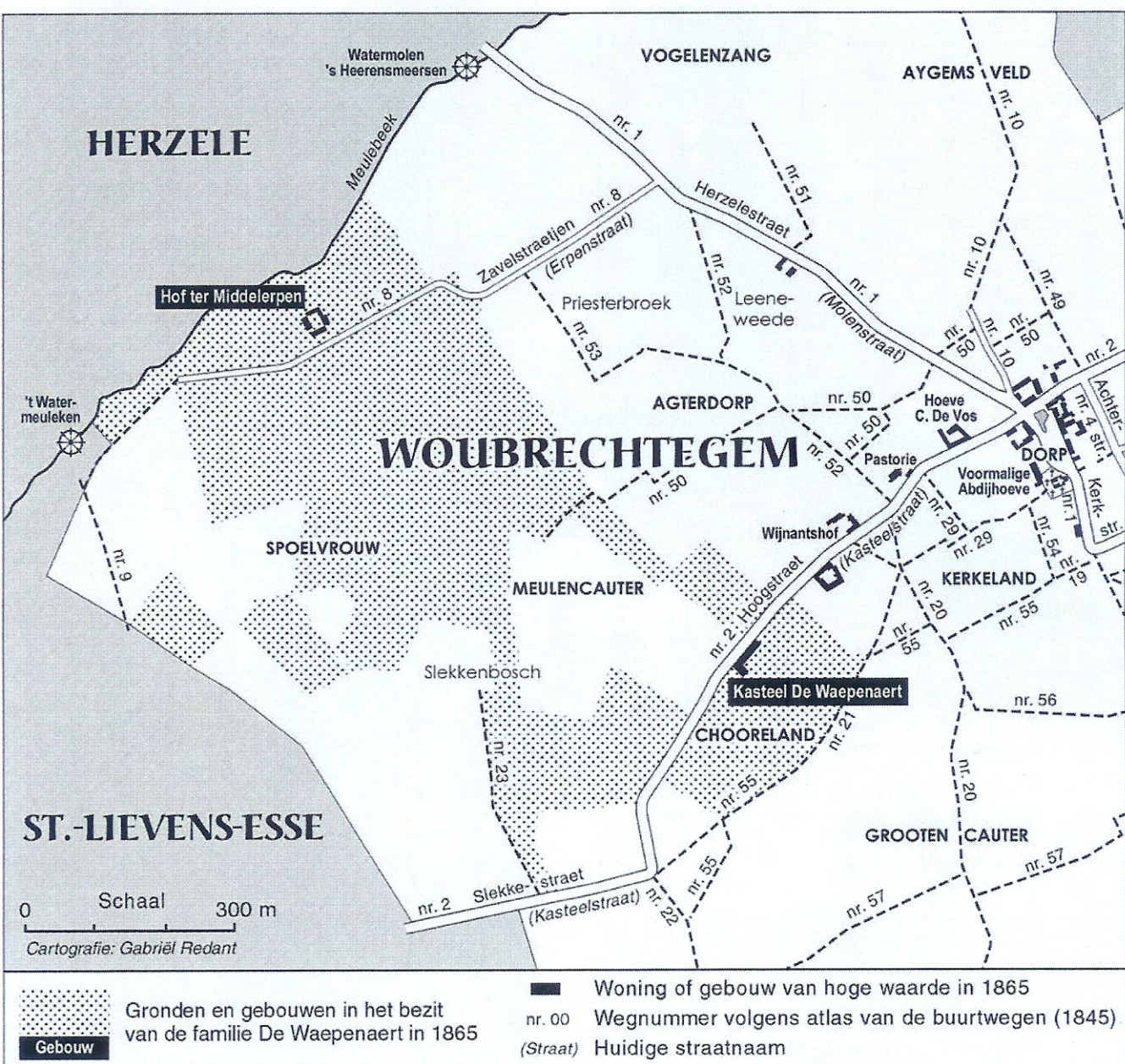
Le vicomte de Vooght.

Eerste pagina van de verkoopsovereenkomst tussen Pieter burggraaf de Vooght en Antonius de Waepenaert (1762), met de hand geschreven op geschept papier

(1) Dit document werd aangekocht voor amper 4 euro

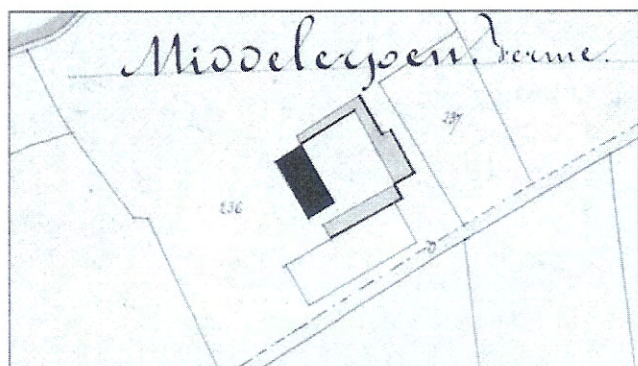

Kaart met de onroerende bezittingen van de familie Waepenaert de ter Middelerpen in Woubrechtégem (een benaming die ze gaan voeren na de aankoop van het Hof ter Middelerpen) in het midden van de 19de eeuw. De grondoppervlakte was aangegroeid tot 44,6 ha (bron: kaart van Popp en Atlas van de Buurtwegen).

Bespreking van de verkoopsovereenkomst

Deze verkoopsovereenkomst van het hof Te Middelerpen is aangegaan door twee notoire heren uit de 18de eeuwse stadsburgerij. De verkoper, Burggraaf Pieter de Vooght (1718-1781), was hoogbaljuw van Brugge, president van de Brugse Academie, kunstliefhebber en bibliofiel. De koper, Antonius Ludovicus de Waepenaert (1715-1798), was kapitein in het Oostenrijkse leger en werd na zijn militaire carrière onder meer schepen en burgemeester van de stad Aalst.

Antonius de Waepenaert was eveneens bouwheer van het kasteel van Woubrechtégem, dat hij tussen 1775 en 1784 liet optrekken op het zuidoostelijke deel van zijn hoevegronden te Middelerpen⁽²⁾.

Plattegrond van het Hof ter Middelerpen (1845, Atlas der Buurtwegen), het zwart ingekleurde gedeelte was het woonhuis

(2) REDANT G. 2007, Uit welke tijd dateert het kasteel van Woubrechtégem?, *De Hellebaard*, V, 1, pp. 8 en 9.

De hofstede werd verkocht samen met de bijhorende gronden en de weiden en was gelegen op een totale oppervlakte van ongeveer 24,5 hectaren. De verkoopsom bedroeg 1150 pond. De verkoopsovereenkomst werd opgesteld volgens de juridische normen en wetten van toepassing in het toenmalige Land van Aalst.

Tekst met commentaar op de verkoop

Deze tekst, gedeeltelijk in het Nederlands en gedeeltelijk in het Frans gesteld, omvat de derde en de vierde pagina van dit document. De tekst is niet ondertekend, maar opgesteld uit hoofde van de koper.

Blijkbaar ontstond twijfel over het feit of het hof Te Middelerpen al dan niet een leen was. Indien het een

leen was veranderden immers de verkoopsvoorwaarden. Bij deze commentaar formuleert de schrijver (vermoedelijk de Waepenaert zelf) aan de verkoper de voorwaarden die gelden in het Land van Aalst bij de verkoop van een leen.

Besluit

Het duurde blijkbaar nog een aantal maanden alvorens alle details van de verkoop waren geregeld. Pas het jaar daarop, in 1763, werd de verkoop dan finaal geregeld.

Luk Beeckmans & Georges Souffreau

Foto's: Het Hof ter Middelerpen anno 2008, momenteel bewoond door Robert en Clara Vermeulen-De Saveur

